

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงผลกระทบและการปรับตัวของเกษตรกรจากนโยบายเปิดการค้าเสรีอาเซียนต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2553 โดยการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงผลกระทบและการปรับตัวของกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกข้าวเนื่องจากการดำเนินนโยบายเปิดเขตการค้าเสรี ทำให้ชาวนาผู้ปลูกข้าวมีผลกระทบมากที่สุด และที่เลือกทำการศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ที่มีระบบน้ำชลประทานดี โดยชาวนาจะทำนาปีละ 2 ครั้ง และเป็นอำเภอที่มีการปลูกข้าวมากอำเภอหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้ศึกษาจะศึกษาถึงข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรชาวนาผู้ปลูกข้าว ข้อมูลการทำนาของเกษตรกรชาวนาในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ การปรับตัวของเกษตรกรชาวนาในพื้นที่อำเภอสันป่าตองในการทำนาเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรีของเกษตรกรและความต้องการความช่วยเหลือ การสนับสนุนอื่นๆ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวนาผู้ปลูกข้าว จากเกษตรกรชาวนาในอำเภอสันป่าตองจาก 11 ตำบล 120 หมู่บ้านมีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจำนวนมากแต่มีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนปลูกข้าวปี พ.ศ.2552/2553 กับสำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตองจำนวน 1,855 ราย โดยผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเป้าหมายการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้ปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด 11 ตำบล 120 หมู่บ้าน มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจำนวนมาก แต่มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่ขึ้นทะเบียนไว้กับทางราชการปี พ.ศ.2552/2553 และเกษตรกรชาวนาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมจากกรมการข้าวมาแล้วจำนวน 1,855 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตอง, 2553)

1) การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane (อ้างใน ปิยะพงศ์ ชลวิวัฒน์ มงคล : 13-14) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 % มีสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนประชากร

e หมายถึง ความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดเท่ากับ 0.08 (e=0.08)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{1,855}{1 + 1,855 (0.08)^2} \\ &= 156 \end{aligned}$$

จะได้ขนาดตัวอย่าง 156 ราย และเก็บข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ

1) การเอาจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านที่ต้องการสุ่ม ซึ่งในการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากสูตรดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 3.1 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในปี พ.ศ.2552/2553 อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ที่	ตำบล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
1	แม่ก๊า	229	19
2	สันกลาง	253	21
3	ทุ่งด้อม	106	9
4	บ้านกลาง	187	16
5	ยูหว่า	151	13
6	ท่าวังพร้าว	61	5
7	มะขุนหวาน	44	4
8	น้ำบ่อหลวง	51	4
9	ทุ่งสะโตก	525	44
10	บ้านแม่	176	15

ตาราง 3.1 (ต่อ)

ที่	ตำบล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
11	มะขามหลวง	72	6
	รวม 11 ตำบล	1,855	156

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การวิจัยเกษตรกรผู้ปลูกข้าวใน อำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกข้อมูล รวม 2 ข้อมูล คือ

ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลโดยการสอบถามโดยอาศัยแบบสอบถามกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับผลกระทบและการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวตอนนโยบายเปิดเขตการค้าเสรี ผลกระทบที่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้รับ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้พบต่อการเปิดเขตการค้าเสรี

ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ค้นคว้าจาก หนังสือ บทความงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเขตนโยบายการค้าเสรี ผลกระทบของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจากข้อมูลหนังสือราชการ เอกสารการประชุม สัมมนา บทความเอกสารทางวิชาการ และจากระบบออนไลน์และบทความที่เกี่ยวข้องมาประกอบการศึกษาในครั้งนี้

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถามสำหรับ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยจะสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวกับเกษตรกร แบบสอบถามมี 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลการทำนาของเกษตรกรในอำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีของ เกษตรกรชาวนา ในอำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับของเกษตรกรในอำเภอสนป่าตองจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับการปรับตัวของเกษตรกรในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรชาวนาและความต้องการช่วยเหลือสนับสนุน อื่นๆ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบบสอบถามผู้ศึกษาจะสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรชาวนา โดยสอบถามข้อมูลทั่วไป และจัดเก็บเป็นตารางเพื่อใช้ในการศึกษา

3.4.2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีของเกษตรกรชาวนาในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลที่แบ่งระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนในเรื่องต่างๆ แบ่งเป็นระดับความรู้ ดังต่อไปนี้

ระดับความรู้	การแปลความหมาย
ถูก เป็นคำตอบที่ถูกต้อง	มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง
ผิด เป็นคำตอบที่ไม่ถูกต้อง	มีความรู้ความเข้าใจอย่างไม่ถูกต้อง

เป็นการสำรวจความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรชาวนาต่อนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน โดยใช้คำถามที่มีคำตอบโดยเลือกตอบ (Check List) การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดการให้คะแนนดังนี้

ตอบถูก ให้ 1 คะแนน

ตอบผิด ให้ 0 คะแนน

คำถามมีทั้งหมด 9 ข้อ ดังนั้น คะแนนสูงสุด 9 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 0 คะแนน หลังจากนั้นได้นำมาหาค่าเกณฑ์โดยใช้สูตร คำนวณอันดับภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{การหาคะแนนช่วงชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{9-0}{3} \\
 &= 3
 \end{aligned}$$

คะแนนความรู้ความเข้าใจ	ระดับความรู้
1 – 3	ต่ำ/น้อย
4 – 6	ปานกลาง
7 – 9	สูง/มาก

3.4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกษตรกรได้รับจากนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนของเกษตรกรชาวนา ในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลที่จะแบ่งระดับผลกระทบเป็น 5 ระดับคือ

ระดับผลกระทบ	คะแนน
ผลกระทบมากที่สุด	5
ผลกระทบมาก	4
ผลกระทบปานกลาง	3
ผลกระทบน้อย	2
ผลกระทบน้อยที่สุด	1
ค่าเฉลี่ย	ระดับผลกระทบการแปลความหมาย
4.50-5.00	มีผลกระทบในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	มีผลกระทบในระดับมาก
2.50-3.49	มีผลกระทบในระดับปานกลาง
1.50-2.49	มีผลกระทบในระดับน้อย
1.00-1.49	มีผลกระทบอยู่ในระดับน้อยมาก

3.4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวของเกษตรกรชาวนา ในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลที่จะแบ่งระดับการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ระดับการปรับตัว	คะแนน
มีการปฏิบัติหรือทำอย่างนั้นมาก	5
มีการปฏิบัติหรือทำอย่างนั้นค่อนข้างมาก	4
มีการปฏิบัติหรือทำอย่างนั้นพอสมควร/ปานกลาง	3
มีการปฏิบัติหรือทำอย่างนั้นค่อนข้างน้อย	2
มีการปฏิบัติหรือทำอย่างนั้นน้อยมากหรือไม่ได้ปฏิบัติ	1

<u>ค่าเฉลี่ย</u>	<u>ระดับการปรับตัวการแปลความหมาย</u>
4.50-5.00	มีการปรับตัวในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	มีการปรับตัวในระดับมาก
2.50-3.49	มีการปรับตัวในระดับปานกลาง
1.50-2.49	มีการปรับตัวในระดับน้อย
1.00-1.49	มีการปรับตัวอยู่ในระดับน้อยมาก

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณข้อมูลที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมดจะนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for windows ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจต่อบทบัญญัติเปิดเขตการค้าเสรี ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Means) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D)

ส่วนที่ 3 ผลกระทบที่ได้รับของเกษตรกร ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Means) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D)

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวของเกษตรกร ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Means) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D)

ส่วนที่ 5 ข้อมูลปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรนำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์ในลักษณะข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะต่างๆ ไปของข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้

การทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานมีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ใช้สถิติ One Sample t-test สำหรับทดสอบค่าเฉลี่ยเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน

สมมติฐานที่ 2 ใช้สถิติทดสอบทีแบบจับคู่ (t-test Pairs) สำหรับทดสอบผลกระทบที่ได้รับในด้านบวกและด้านลบ

สมมติฐานที่ 3 ใช้สถิติ One Sample t-test สำหรับทดสอบการปรับตัวของเกษตรกรจากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้